

Sygn. akt III CZ 336/22

POSTANOWIENIE

Dnia 8 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak (przewodniczący)

SSN Monika Koba (sprawozdawca)

SSN Karol Weitz

w sprawie z powództwa R. G.

przeciwko W. L.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 8 listopada 2022 r.,

zażalenia pozwanego

na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z dnia 6 kwietnia 2022 r., sygn. akt V ACa 434/21 (V WSC 49/22),

**oddala zażalenie pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach
postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym
postępowanie kasacyjne.**

UZASADNIENIE

Po ostatecznym sprecyzowaniu powództwa powód R. G. domagał się zasądzenia od pozwanego W. L. kwoty 2 549 506 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 8 października 2013 r. Wyrokiem z dnia 5 lutego 2019 r. Sąd Okręgowy w Warszawie zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 499 068, 78 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 24 kwietnia 2016 r. (punkt I), a w pozostałym zakresie powództwo oddalił (punkt II) i orzekł o kosztach postępowania (punkty III - V).

Od powyższego rozstrzygnięcia apelację złożyły obie strony. Pozwany zakwestionował wyrok Sądu Okręgowego w części uwzględniającej powództwo (punkt I) i rozstrzygającej o kosztach postępowania (punkt V), (k. 438 – 442), a powód w części w jakiej powództwo zostało oddalone tj. co do kwoty 2 050 438 zł (punkt II) oraz rozstrzygającej o kosztach postępowania (punkty III i IV), (k. 446 - 454).

Wyrokiem z dnia 17 grudnia 2021 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie orzekając na skutek apelacji obu stron zmienił wyrok Sądu Okręgowego: w punkcie pierwszym częściowo w ten sposób, że oddalił powództwo o zapłatę kwoty 50 000 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 listopada 2019 r. do dnia zapłaty oraz co do odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty 399 068,78 zł od dnia 24 kwietnia 2016 r. do dnia 7 listopada 2016 r. (pkt I. 1.); w punkcie drugim częściowo w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 550 871,22 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 8 listopada 2016 r. do dnia zapłaty (pkt I. 2.); w punkcie trzecim w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 362,26 zł (pkt I. 3.) ; w punkcie czwartym w ten sposób, że nakazał ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Warszawie z zasądzanego na rzecz powoda w punkcie pierwszym zaskarżonego wyroku roszczenia kwotę 57 950 zł tytułem części nieuiszczonej opłaty od pozwu (pkt I. 4.); w punkcie piątym w ten sposób, że nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 37 050 zł tytułem części nieuiszczonej opłaty od pozwu (punkt I. 5.); oddalił apelację pozwanego w pozostałym zakresie (pkt II); oddalił apelację powoda w pozostałej części (pkt III) oraz zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 4 100,50 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego i zażaleniowego (pkt IV).

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku złożył pozwany, zaskarżając go w części – w zakresie punktu I podpunktów: 1 w części zasądzającej, a także 2, 3 oraz 5. Wartość przedmiotu zaskarżenia oznaczył na kwotę 999 940 zł i domagał się uchylenia wyroku w zaskarżonej części oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie w części nadal zasądzającej oraz orzeczenie co do istoty sprawy przez oddalenie powództwa w całości ewentualnie uchylenie

zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie do ponownego rozpoznania (k. 699 – 729).

Zarządzeniem z dnia 25 marca 2022 r. pełnomocnik pozwanego został wezwany do usunięcia braków formalnych skargi kasacyjnej m.in. przez wykazanie interesu prawnego w zaskarżeniu punktu I. 1. wyroku Sądu Apelacyjnego, w którym uwzględniono apelację pozwanego w części oraz wyjaśnienia sposobu obliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia w powiązaniu z zakresem zaskarżenia wyroku Sądu Apelacyjnego w terminie tygodniowym pod rygorem odrzucenia skargi kasacyjnej (k. 731).

W piśmie procesowym z dnia 4 kwietnia 2022 r. (k. 735 – 736) pełnomocnik pozwanego podkreślając wątpliwości jakie budzi sentencja zaskarżonego orzeczenia w powiązaniu z redakcją rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego, podtrzymał wolę zaskarżenia punktu I. 1. wyroku Sądu Apelacyjnego, który jego zdaniem, mimo użycia sformułowania, że oddała powództwo co do kwoty 50 000 zł, *de facto* zasądza różnicę pomiędzy kwotą zasądzoną w punkcie pierwszym wyroku Sądu Okręgowego (499 068,78 zł), a oddaloną przez Sąd Apelacyjny w tym punkcie kwotą 50 000 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w sposób szczegółowo sprecyzowany w sentencji (499 068,78 zł - 50 000 zł = 449 068, 78 zł).

W konsekwencji stwierdził, że wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi 999 940 zł i składa się z kwoty 449 068,78 zł, co do której Sąd Apelacyjny nie uwzględnił apelacji pozwanego (punkt I 1) i kwoty 550 871, 22 zł, co do której apelacja powoda została uwzględniona (punt I 2) (449 068,78 zł +550 871, 22 zł = 999 940 zł).

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 6 kwietnia 2022 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie odrzucił skargę kasacyjną pozwanego od punktu I. 1. wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 17 grudnia 2021 r. z uwagi na brak interesu prawnego (*gravamen*) w skarżeniu orzeczenia uwzględniającego jego apelację w części co do kwoty 50 000 zł z odsetkami. Wskazał, że negatywne dla skarżącego rozstrzygnięcia zawarte są w punktach I.2., I.3. i I.5., które zaskarżył oraz w pkt II. wyroku, który nie został przez niego zaskarżony.

Od powyższego rozstrzygnięcia zażalenie wniósł pozwany wnosząc o jego uchylenie i zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił naruszenie art. 398⁶ § 2 k.p.c. w zw. z art. 65 k.c. przez odrzucenie skargi kasacyjnej od punktu I.1. wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 17 grudnia 2021 r., podczas gdy pozwany ponad wszelką wątpliwość wskazał i opisał zakres zaskarżenia wyżej wymienionego wyroku, a z którego to wskazania i opisu wprost wynika, że zaskarża wyrok w części, w jakiej powództwo zostało uwzględnione (w tej części w jakiej została od pozwanego na rzecz powoda zasądzona należność główna wraz z odsetkami), a nadto zakres zaskarżenia koresponduje ze wskazaną w skardze wartością przedmiotu zaskarżenia.

Postanowieniem z dnia 20 maja 2022 r. Sąd Apelacyjny ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia w zakresie zażalenia pozwanego na postanowienie z dnia 6 kwietnia 2022 r. na kwotę 50 000 zł (k. 770).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że pokrzywdzenie orzeczeniem (*gravamen*) jest jedną z przesłanek dopuszczalności środka zaskarżenia chyba, że interes publiczny wymaga merytorycznego rozpoznania tego środka.

Skarga kasacyjna w części zaskarzającej rozstrzygnięcie korzystne dla pozwanego trafnie została odrzucona przez Sąd Apelacyjny na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c., ponieważ w tym zakresie jest niedopuszczalna z uwagi na nieistnienie po stronie skarżącego interesu w zaskarżeniu (zob. m.in. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego – zasada prawna - z 15 maja 2014 r., III CZP 88/13, OSNC 2014, nr 11, poz. 108; wyrok Sądu Najwyższego z 2 lipca 2015 r., V CSK 421/14, niepubl. oraz postanowienia Sądu Najwyższego z 30 marca 2017 r., V CZ 21/17, niepubl. i z 25 lutego 2015 r., V CSK 450/14, niepubl.).

Istotą problemu skutkującego objęciem przez pozwanego zaskarżeniem w skardze kasacyjnej punktu I1 wyroku Sądu Apelacyjnego, a następnie złożenia zażalenia na postanowienie Sądu Apelacyjnego odrzucające w tej części skargę kasacyjną, jest błędne postrzeganie przez skarżącego zakresu rozstrzygnięcia

zawartego w punkcie I1 wyroku Sądu Apelacyjnego. Skarżący wadliwie zakłada, że w punkcie I1 wyroku Sąd Apelacyjny oddalił jego apelację co do kwoty 449 068, 78 zł, podtrzymując rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego w zakresie w jakim Sąd ten zasądził na rzecz powoda kwotę 449 068, 78 zł (499 068,78 zł - 50 000 zł).

W analizowanym punkcie wyroku Sąd Apelacyjny uwzględniając częściowo apelację pozwanego zmienił wyrok Sądu Okręgowego w punkcie pierwszym, czyli zasądzającym od pozwanego na rzecz powoda kwotę 499 068,78 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 24 kwietnia 2016 r., w ten sposób, że oddalił powództwo o zapłatę kwoty 50 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 listopada 2019 r. do dnia zapłaty oraz co do odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty 399 068,78 zł od dnia 24 kwietnia 2016 r. do dnia 7 listopada 2016 r. Skoro Sąd Apelacyjny oddalił w tym zakresie powództwo, to wydał rozstrzygnięcie korzystne dla pozwanego, który nie ma żadnego interesu prawnego by je kwestionować.

Oceny tej nie zmienia treść postanowienia Sądu Apelacyjnego z dnia 12 stycznia 2022 r. wstrzymującego wykonanie wyroku Sądu Okręgowego z dnia 5 lutego 2019 r. w punkcie I, zmienionym częściowo punktem I1 wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 17 grudnia 2021 r. do czasu zakończenia postępowania kasacyjnego (k. 645). Wbrew stanowisku skarżącego nie wynika z niego, że rozstrzygnięcie zawarte w punkcie I 1 wyroku Sądu Apelacyjnego jest dla niego niekorzystne lecz, że modyfikuje ono punkt I wyroku Sądu Okręgowego przez obniżenie zasądzonej w tym punkcie od pozwanego kwoty w zakresie w jakim jego apelacja została uwzględniona.

Rozstrzygnięcia niekorzystne dla skarżącego Sąd Apelacyjny zawarł natomiast w punkcie I2 wyroku, w którym uwzględnił częściowo apelację powoda zmieniając punkt II wyroku Sądu Okręgowego, oddalający powództwo w pozostałym zakresie, w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 550 871,22 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 8 listopada 2016 r. oraz w punkcie II, w którym oddalił apelację pozwanego w pozostałym zakresie tj. co do kwoty 449 068, 78 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, a także w punktach I 3, I 4 i IV rozstrzygających o kosztach postępowania za obie instancje.

Z motywów zażalenia wynika, że skarżący nie kwestionuje w istocie, że nie ma interesu prawnego w kwestionowaniu rozstrzygnięcia Sądu Apelacyjnego w zakresie w jakim Sąd ten uwzględniając jego apelację częściowo oddalił powództwo co do kwoty 50 000 zł z odsetkami. Wywiedzenie zażalenia jest natomiast wyrazem błędnego uznania, że w punkcie I 1 wyroku Sądu Apelacyjnego mieści się oddalenie apelacji pozwanego, co do kwoty 449 068, 78 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, co spowodowało objęcie właśnie tego punktu wyroku zaskarżeniem, zamiast punktu II, w którym Sąd Apelacyjny oddalił apelację pozwanego w pozostałym zakresie.

W analizowanym przypadku zakres zaskarżenia nie został sformułowany modelowo, skarżący nie wymienił bowiem punktu II wyroku Sądu Apelacyjnego, w którym jego apelacja została oddalona. Wynikało to z błędnego przyjęcia - mimo prawidłowej redakcji reformatoryjnego wyroku Sądu Apelacyjnego - że część oddalająca apelację, aprobująca zasądzenie kwoty 449 068, 78 zł przez Sąd pierwszej instancji jest zawarta w punkcie I 1 wyroku, zamiast w punkcie II wyroku.

Lektura skargi kasacyjnej skarżącego w której zakres zaskarżenia i wnioski skargi ograniczono do części zasądzającej (k. 700), czyli uwzględniającej apelację powoda i oddalającą apelację pozwanego, w powiązaniu z wartością przedmiotu zaskarżenia oznaczoną na kwotę 999 940 zł nie pozostawia jednak żadnych wątpliwości, że skarżący dostatecznie uzewnętrznił swoją wolę, by zakresem zaskarżenia objąć także punkt II zaskarżonego rozstrzygnięcia.

Przeciwnie stanowisko byłoby nadmiernie formalistyczne i jako takie oderwane od funkcji, której ma służyć wymóg przesłanki konstrukcyjnej skargi kasacyjnej, o której mowa w art. 398⁴ § 1 pkt 1 k.p.c. W tych wszystkich przypadkach, w których zakres zaskarżenia można wyprowadzić w sposób oczywisty – jak ma to miejsce w okolicznościach sprawy – z treści skargi, należy dopuścić odstępstwo od rygorystycznego traktowania wymagania z art. 398⁴ § 1 pkt 1 k.p.c. Tego rodzaju brak precyzji w określaniu granic zaskarżenia należy traktować jako oczywistą niedokładność, nie stanowiącą przeszkody do nadania skardze biegu (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 marca 2007 r., II CZ 15/07, niepubl. i z 10 października 2007 r., II PZ 36/07, OSNP 2008, nr 21 -22, poz. 319).

Zajęte stanowisko pozostaje bez wpływu na trafność zaskarżonego rozstrzygnięcia, dotyczy ono bowiem tylko odrzucenia skargi kasacyjnej w zakresie w jakim została skierowana do punktu I 1 zaskarżonego wyroku, w którym apelacja skarżącego została uwzględniona. Sąd Apelacyjny nie odrzucił natomiast – jak błędnie zakłada skarżący – skargi kasacyjnej co do kwoty 449 068, 78 zł w zakresie, której jego apelacja została oddalona, rozstrzygnięcie to nie mieści się bowiem w punkcie I 1 wyroku.

Z przytoczonych względów na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. Sąd Najwyższy oddalił zażalenie, pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym postępowanie kasacyjne (art. 108 § 1 w związku z art. 394¹ § 3 w związku z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c.).

[as]